

Dr. Metod Turnšek, Od morja do Triglava, 2. knjiga, Trst 1954.

Izpod peresa zbiralca narodopisnega blaga zahodnih Slovencev je izšla že druga knjiga z naslovom »Od morja do Triglava«. V svojem delu nas seznanja avtor predvsem z duhovno pa tudi materialno kulturo nadiških, terskih in rezijskih Slovencev.

Tako se pomudi pri večjih cerkvenih praznikih in njih običajih v vsem cerkvenem letu ter pri rojstnih, krstnih in poročnih običajih. Pod poglavjem Ljudska duša pa navaja najrazličnejše verske pesmi. Se obilnejše je gradivo svetnih pesmi. Ljudskemu slovstvu je v nadaljnjem posvečen večji del knjige. Gradivo iz ljudske materialne kulture pa je zelo skromno zastopano.

Pri ljudskih običajih vsekakor pogrešamo ponekod nadrobnejših opisov. Za poglavja o Ljudski domišljiji bi menili, da bi bil avtor lahko vse gradivo uvrstil pod Ljudsko slovstvo. Ali ni morda verovanje v »krivopete« pri poglavju Ljudska domišljija istovetno z zgodbami o krivopetah v Ljudskem slovstvu? In končno: gradivo o ljudskem življenju v poglavju materialne kulture je tako skromno, da bi ga bil avtor lahko povsem izločil, glede na ostalo vsebino knjige.

Oglejmo si še nekoliko slikovno gradivo. Fotografije, ki ilustrirajo odlomke iz življenja določene skupine ljudi, bi morale biti izbrane bolj smiselno. Vrednost dela bi ne bila nič manjša, če bi bilo manj fotografij, ki bi ustrezale vsebini dela ali pa se vsaj bistveno ne bi oddaljevale od nje. Tako bi bilo na primer prav lahko brez škode zamenjati fotografijo Vaški drobiž s fotografijo Kolednikov ipd. Prav s strokovnega gledišča tudi ne bi bil smel avtor uvrstiti v delo dve povsem enaki in v etnografskem pogledu kričeče slabi fotografiji: saj so Benečanke v narodni noši na strani 87 prav ista dekleta in v prav isti noši (kolikor se da ugotoviti s slabih posnetkov) kot dekleta z Laz na strani 93.

Kljub nekaterim pomanjkljivostim pa je delo pomembno za spoznavanje etnografije jugozahodnih Slovencev.

Marija Jagodic

Marija Jagodic, Über Ostereier und Ostergebäck in Slowenien (Jugoslawien). Posebni odtis iz Schweizerisches Archiv für Volkskunde, Band 53 (1957), str. 156—159.

Krajši prispevek seznanja bralca s pglavitnimi podatki o pirhih in velikonočnih pecivih na Slovenskem. Snov je podana zelo zgoščeno. Prvi del opisuje sredstva za barvanje pirhov, tehniko okraševanja, ornamentiko, obdarovanje s pirhi ter običaje in vraže. Drugi del govori o velikonočnih pecivih.

Namen članka je informativen. Zato se avtorica ne spušča v razlaganje, primerjanje ali kakršnokoli drugačno razpravljanje. Gradivo je povečini povzeto iz literature, ki jo navaja; le-ta pa je omejena predvsem na Belo krajino in le v manjši meri na nekatere druge predele Slovenije, medtem ko za določena etnična območja sploh nimamo podatkov o tej svojevrstni etnografski dejavnosti. O gradivu, s katerim danes razpolagamo, pa daje članek lep prerez.

Fanči Šarf

Dr. Josip Mal, Stara Ljubljana in njeni ljudje. Kulturnozgodovinski oris. Ljubljana 1957. Izdal Mestni muzej v Ljubljani. Opremil arh. Jože Plečnik. Str. 226.

Jeseni 1957 je minilo 20 let, kar je bil s skromno slovesnostjo odprt Mestni muzej v Ljubljani. Približno ob istem času so se začele tudi priprave za obširnejšo Zgodovino Ljubljane, ki naj bi izšla za bližajočo se 800-letnico prve omembe našega mesta v zgodovinskih virih. Nova svetovna vojna je take načrte temeljito zavrla, zato se je pa po osvoboditvi delo Mestnega muzeja široko razmahnilo in izšel je že tudi prvi zvezek velike Zgodovine Ljubljane. Priprave zanj so rodile tudi to Malovo monografijo o stari Ljubljani in njenih ljudeh; njen avtor si je kot ravnatelj Mestnega muzeja že od vsega začetka zamislil ta